

ENOTNOST

Izhaja vsak četrtek. — Naročnina: mesečno 6 Din, četrtno 15 Din.

Uredništvo in Upravništvo: V Ljubljani, Delavski dom, Marxov trg 2, dvorišče. čekovni račun št. 14.577.

Proletarci vseh dežel združite se!

Leto I

LJUBLJANA, 28. oktobra 1926.

Stev. 9.

Vsi v strokovne organizacije!

Delavski glasovi.

Prejeli smo sledeče pismo z Jelenic, ki ga dobesečno prinašamo:

„Dragi sodrugi!

Tu pošiljam mnenje naših sodrugov glede strokovne organizacije. Članstvo stalno pade, bivši člani neodvisnih strokovnih organizacij pa nam očitajo, da smo enaki patriotom, ker smo z njimi skupaj v eni organizaciji. Na drugi strani nas zopet člani SSJ (Soc. stranke) smatrajo za razdirače, ker delamo na podlagi odborov enotnosti. Taka je situacija v strokovni organizaciji in mnenje bivših članov neodvisnih strok. zvez. Najboljši naši simpatizerji se ne dajo prepričati za enotnost strokovnega gibanja. Očitajo nam obratno, da niso tako neumni kakor smo mi, ki smo strokovno organizirani in podpiramo socialpatriotizem. To si vzemite na znanje in nam dajte za bodoče naiove v strok. gibanju direktive, kajti še ta del naših članov in funkcionarjev se pripravlja, da zapusti te strokovne organizacije in naš trud je zastonj, da bi spravili naše ljudi nazaj v organizacijo“.

Tudi iz drugih krajev nam sodrugi tožijo, da izgubljajo strokovne organizacije, take namreč kakršne so danes, vsak vpliv.

Krah napačnega in nepopolnega strokovnega zedinjenja.

Gornje pismo, sodrugi in sodružice, najbolj jasno in zgovorno priča, da je lansko strokovno „zedinjenje“, — ki se je hotelo izvesti na račun neodvisnih — doživelo krah. Članstvo pada in najzavednejši, najpožrtvovalnejši del delavstva nima zaupanja v „zedinjene“ zveze. Zakaj? Ker vidijo v njih še vedno samo socialpatriotizem, to se pravi sodelovanje z buržuazijo, ker v njih ne vidijo resnične enotnosti! Delavstvo hoče boja — tega pa pri današnji soc. patriotski Strokovni komisiji ni! Delavstvo hoče enotnosti — tega pa v strokovnih zvezah ni, kajti še vedno obstajata neodvisni CRSOJ in amsterdamski URSS in še te organizacijske enotne zveze razbija socialpatriotsko vodstvo (n. pr. v Velenju).

Krah politike voditeljev „Zedinjenja“.

Gornje pismo pa obenem dokazuje še eno — krah politike voditeljev skupine „Zedinjenja“. Ali niso bili ravno ti ljudje najzagrizenejši zagovorniki lanskega delnega „zedinjenja“? Ali ni zato ravno tem ljudem izreklo zavedno delavstvo nezaupnico, ko vidi v strokovnih zvezah še vedno samo socialpatriotizem in razbijaštvo? Pravilna delavska politika bi strokovno gibanje in zedinjenje ojačila in zasedrila v masah. Toda zgodilo se je nasprotno: krah. In ta krah mora postati tem večji, ko se voditelji skupine „Zedinjenje“ izjavljajo za politično združitev z reakcionarno Socialistično stranko, s tisto stranko, katere edino delo je ravno, razbijati in cepiti delavske vrste v korist buržuazije.

Bivšim članom neodvisnih strok. organizacij.

Razumljivo je, da se bivši člani neodvisnih strokovnih organizacij ne dajo prepričati o enotnosti strokovnega gibanja — ker te enotnosti ni in ker hočejo socialpatriotski voditelji samo enotnost kanclij in birokracije, nikakor pa ne enotnosti v tovarnah, rudnikih in na železnici.

Razumljivo je, da vlada v teh strokovnih organizacijah socialpatriotizem — po zaslugi voditeljev skupine „Zedinjenja“ — kajti lansko „zedinjenje“

se je izvršilo brez mas in v letošnjem letu se je zedinjena birokracija zadovoljevala z izključevanji in razbijanji namesto boja proti redukciji in brezposelnosti. — To je vse res.

Kje pa je izhod iz tega stanja, sodrugi?

Pred vsem v zedinjenju neodvisnega CRSOJ, amsterdamske ZDSZ in avtonomnih zvez.

Druga potreba je ustvarjanje enotnosti po tovarnah. Kadar bodo delavci spodaj po obratih združeni in enotni, tedaj bo prava enotnost tu, ki je ne bodo mogli razrušiti ne biriči in ne socialpatriotski voditelji.

Tretja potreba, najodločilnejša potreba pa je: v strokovno organizacijo moramo privedi mase industrijskega delavstva, ki so danes v ogromni večini izven vsake organizacije.

Kadar mobiliziramo te mase iz mrtvila in brezbrčnosti v gibanje in aktivnost, kadar jih dovajamo in privedemo v razredno strokovno organizacijo, tedaj bomo imeli strokovno enotnost in tedaj bo odklenalo socialpatriotizmu in razbijaškim voditeljem. Le kadar bodo delavci in delavke stopile v organizacijo, kadar bodo industrijski proletarci in proletarke odločevale kakor jim interesinala gajo, tedaj bo strokovna birokracija Amsterdama izgubila svojo moč in bo reformistično patriotsko politiko zamenjala delavska bojvena taktika.

Zato pozivamo vse delavce in delavke, zlasti bivše člane neodvisnih strokovnih organizacij, da stopijo vsi do zadnjega v razredne strokovne organizacije. Nihče nesme izstopiti iz razredne strok. org.

Zaradi enotnosti strokovnega gibanja. Zaradi podpore onim sodrugom, ki se v strokovnih organizacijah osamljeni bojujejo proti reformistični politiki in proti razbijaštvu. Zaradi ojačenega boja proti socialpatriotizmu sploh, da bodo strokovne organizacije v delavskih rokah pod delavskim vodstvom. Edino le pri razredno-za-

vednih neodvisnih delavcih je garancija, da bodo strokovne organizacije bojvene, delavske in enotne. Od amsterdamske birokracije ničesar drugega pričakovati ne smemo kakor edino oportunitizem, razbijaštvo, sodelovanje z buržuazijo, izdajstvo.

Nihče, sodrugi in sodružice, ne sme izstopiti iz strokovnih organizacij, kajti s tem se ne ustreže proletarskim interesom, ampak samo plačani socialistični komandi, ki se boji kontrole delavstva in komaj čaka, da lahko vrže iz organizacije — zavedne in napredne proletarce.

Nihče, sodrugi in sodružice, ne sme položiti funkcij v strokovnih organizacijah, kajti edino z vztrajnim vsakdanjim delom, podrobnim delom, bomo osvojili in okrepili strokovne zveze, te zgodovinske oblike organizacije mas. Edino v nas in v naši marksistični politiki leži delavska zmaga, zato mora ta marksistična politika osvojiti vse delavske organizacije.

Strokovna organizacija mora biti enotna. Ona je nestrankska organizacija, v njej mora biti prostora za vse delavce brez razlike prepričanj, samo da se hoče boriti.

Nekaj drugega je pa razredna delavska stranka. Delavska stranka obsega le najzavednejši del proletariata, in v njej ni prostora za socialpatriotske birokrate in njihove „zedinjaške“ zavezničke.

Vsi v razredne strokovne organizacije!

Vsi v akcijo za zedinjenje strokovnega gibanja!

Organizirani in neorganizirani — zedinite se v enotnih razrednih strokovnih zvezah!

*

Op. Pozivamo obenem sodruge in sodružice, da nam o gornjih vprašanjih pošljejo poročila in dopise. Posebno je težavno vprašanje, kako zgraditi močno razredno strokovno gibanje mas. Tudi v tem hoče biti „Enotnost“ glasnik delavcev!

SLS pred kapitulacijo?

(Pogajanja za vstop v vlado.)

Uzunović je z Radićem ponovno sestavil isto vlado — saj jo dobro poznamo, kakšna je — obenem pa je pričel namigovati Slovenski ljudski stranki, da so ji odprta vrata v ministertva, na vlado. Tudi Radić se je že sestel na skrivnem z dr. Korošcem — o tem se delavcem in kmetom ničesar ne sporoča — ter vabil njegovo stranko v vlado.

Seveda se na vlado ne pride brez vsega, meni nič, tebi nič. Samo pod gotovimi pogoji! In ti pogoji, pred katerimi stoji dr. Korošec in vsa SLS, so: monarhija, centralizem, militarizem, milijardni proračun, zvišani davki, zakon o zaščiti države, „teorija“ jugoslovenstva.

Ako hoče SLS priti v vlado, mora sprejeti vse te pogoje.

Kaj pa se to pravi: izdajstvo nad avtonomijo, izdajstvo v boju za nacionalno svobodo, izdajstvo interesov delavcev in kmetov, izdajstvo nad siromašno, zatirano in razsekano Slovenijo! Kakor je Radić lani kapituliral,

predno je prišel iz zapora na minister-ski sedež, tako bo moral storiti tudi Korošec, če bo hotel namesto opozicijskega kruha uživati ministerske pogače.

Delavci in kmetje! Odločilne stvari se dogajajo! Izdajstvo nad delovnim ljudstvom Slovenije se bliža! Zato stojte na straži, zasledujte in pobijajte klečeplazenje SLS v Beogradu!

Mi, delovno ljudstvo Slovenije, ne smemo kapitulirati!

V torek 2. novembra ob 9. uri dopoldne se vrši pred deželnim sodiščem, soba 79, I. nadstr., glavna razprava proti sodr. Gustinčiču in Škrablju po čl. 1 zakona o zaščiti države. Razprava je javna. Pridite.

Vsak ponedeljek se vrši ob 8. uri zvečer javna diskusija Samoupravnega Akcijskega Odbora v brezalkoholni gostilni „Pod lipo“ na Rimski cesti v Ljubljani. — Sodrugi udeležujte se teh diskusij!

Osma številka „Enotnosti“ zaplenjena.

Sreski poglavar v Kočevju je zaplenil 8. številko našega lista radi članka „O italijanskem imperializmu“.

Odlok o zaplembi pravi, da smo s tem vzbujali mržnjo zoper državo kot celoto. Če je sodišče zaplembo potrdilo nam še ni znano.

„Enotnost“ hoče režim gospodarsko uničiti.

Delavci in kmetje, podprite Vaš list s tem, da pridobivate naročnike in zbirate za tiskovni sklad! Obračunajte nabiralne pole!

Stanovanj kon z...

Stanarina v policiji in iz fonda za sodelo get...

Kapitalistični in zastopnik iz vsako svobodno reakcionarnim zakonitaka oster nagon. To smo morali pogovorimo o zadnji radikalno-radičeve v ljudstvom.

Ne oziraje se na mogoče večine prebivalstva v državi, sklenila in parlament potrdil poslabšanje stanovanjskega zakona. Vlada in parlament sta ugodila zahtevam hišnih posestnikov. Od prvega novembra naprej imajo hišni lastniki pravico, da zvišajo stanarino in da potom policije deložirajo neljube najemnike. Policija dobi s tem možnost šikaniranja politično ji neljubih oseb. Saj poznamo metode, s katerimi policija vpliva na hišne lastnike, 14 dni po odpovedi stoji hišnemu lastniku na razpolago policija. Že dosedaj, ko je spore med posestniki in najemniki reševalo sodišče, so se godile krivice. Kako bo poslej, ni treba prerokovati, doživeli bomo sami še prekmalu.

Pa režimu ni še dovolj, da preda milijone najemnikov na milost in nemilost v kremplje hišnih posestnikov. Vzeti hoče delavstvu še 30 milj. Din, ki jih je delavstvo samo zbralo za podporo brezposelnim.

Radikalski minister za socialno politiko Simonovič napoveduje, da hoče teh 30 milj. Din dati kot posojilo velikim občinam za zidanje stanovanj. Da, treba je zidati in mnogo zidati, a sredstva za gradbo stanovanj je treba vzeti iz proračuna vojnega ministra in ne odtrgati brezposelnim in reduciranim podpore. Delavci so sami zbrali teh 30 milijonov za podporo svojih brezposelnih tovarišev in zločin bi bil vzeti brezposelnim ta denar.

Vojno ministerstvo porabi na tisoče milijonov letno za nove vojne, od tu se lahko vzame brez škode za ljudstvo par sto milijonov za zidanje stanovanj, brezposelni fond pa se mora uporabiti za kar je bil zbran: za podporo brezposelnim.

Nismo uspeli ohraniti stanovanjske zaščite, ker nismo izvršili dovolj močnega pritiska na vlado. Ali smemo prekrizanih rok gledati kako jemljejo brezposelnim namenjen denar? Ne!

Vse organizacije morajo enotno nastopiti v obrambo brezposelnega zaklada.

Velenjski slučaj.

V obrambo strokovne enotnosti, ki je ogrožena!

Ob pristopu članstva razpuščenih neodvisnih strokovnih organizacij v amsterdamske (Strok. komisije) je bilo s strani Akcijskega Odbora javno proklamirano, da bo v združenih organizacijah veljalo načelo proletarske demokracije. Zlasti so pa tedanji predstavniki neodvisnih in poznejši odpadniki Štukelj, Makuc in Sedej opravičevali vse velike napake pri tem zedinjenju z obljubo proletarske demokracije in svobode kritike. (Glej diskusijski članek Štuklja v listnem Delavsko kmetem listu.)

Kako pa je držala in drži Strokovna komisija svoje obljube, ki jih je dala na tivoljski konferenci?

To nam pove velenjski slučaj!

Načelstvo Zveze rudarjev, ki ni bilo voljeno po strokovnem zedinjenju, to se pravi, ki ni bilo voljeno od sedanjega članstva, je maja meseca izključilo iz sestava velenjske podružnice dva odbornika, ne da bi poleg navedbe paragrafa pravil navedlo razloge.

Predpostavimo, da bi ta dva odbornika v resnici storila kakšen pogrešek; ali ne zahteva proletarska demokracija, da se njune pogreške iznese pred članstvo, da članstvo sodi in — če je treba obsodi? — Toda ta dva člana nista zaničesar drugega kot poslužila sta kritike, torej pravice, ki jo konferenca vsemu član-

stvar je nato

lenjske po-

zloge.

je, da od-

stavlja član-

rudarjev se

ga diktata, po-

demokracijo!

udarjev (ZR) je

na njegov zastop-

zbor zaključil po-

da in ni dopustil,

njem izvolilo nov

čelstvo ZR je posta-

žnici komisarija.

in še posebej po

demokraciji pravica članstva,

vlja odbore in funkcionarje,

to višjim inštancom ljubo ali

In to tudi v slučaju, če članstvo ni na pravi poti, kajti višja inštanca ima možnost, da vpliva na članstvo. — Če to ni kršitev demokracije, potem tudi ni kršitev demokracije postavljanje gentov v ljubljanski občini, potem tudi ni gaženje demokracije nepotrditve trboveljskega občinskega sveta od strani vlade.

Vsi člani velenjske podružnice so proti temu aktu z izjemo dveh (strelnega mojstra Valenčaka in nekega člana Zveze državnih nameščencev) in se obrnili na vse strokovne podružnice v Sloveniji, da jim v boju za njihove najosnovnejše pravice v organizaciji pomagajo. Zahtevali so, da se sestavi komisija iz drugih strok. organizacij, ki naj celo zadevo preišče in katere sklepe se bodo pokorili. Obenem so zahtevali od starega odbora, da ne izroči podružničnega inventarja komisariju, temveč samo odboru, ki bo izvoljen od članstva.

Načelstvo Zveze rudarjev je pa izročilo stvar sodišču potom svojega zastopnika dr. M. Koruna, pravnega zastopnika Jadranske podunavske banke. Vendar vsled številnih protestov s strani strok. podružnic vseh organizacij je načelstvo sklicalo za 1. avgusta zopet občni zbor, toda zopet je njegov zastopnik Ule preprečil, da bi si članstvo izvolilo odbor, zjavljajoč, da bo načelstvo zopet razpustilo odbor, če se ne izvoli onega, katerega predlaga načelstvo samo oziroma komisar Valenčak.

Tako torej! V Zvezi rudarjev so dve vrsti članov: eni imajo pravico komandirati, drugi imajo dolžnost poslušati! Ali se more najti kje kak delavec, pa naj bo socialističnega, socialdemokratskega, zedinjaškega ali komunističnega prepričanja, ki ne občuti krivice, katero je storila birokracija v načelstvu Zveze rudarjev organiziranim velenjskim rudarjem? Ki ne bi vedel, kako hoče tu birokracija velenjsko podružnico, ki pred strok. zedinjenjem sploh ni obstojala, razbiti?

Toda vrsta zločinov načelstva ZR še ni zaključena. Sklenilo je izključiti iz velenjske podružnice še s. Lekša. Komisar Valenčak je odklonil sprejem novih članov. Od starih članov je še sprejemal članske prispevke, a jih ni odračunaval naprej centrali, tako da je Strokovna komisija na protest članstva odgovorila, da na podlagi knjig Zveze rudarjev nihče od onih, ki protestirajo, ni več član. Valenčak se je torej — gotovo v sporazumu z načelstvom — postavil na stališče, da ima on usodo starih članov v rokah in — ker ni že tri mesece za nobenega „opozicionalca“ odračunal — da lahko vsakemu, kadar hoče, objavi, da ni več član. Ali je to strankarska neodvisnost?

Velenjski slučaj se je razjasnil. Jasno je, da je bilo vse delovanje načelstva ZR uperjeno na to, da razbije velenjsko podružnico. Kdo more danes trditi, da gre za „disciplino“, kot je trdil Arh v Hrastniku? Jasno je, da gre za to, da se ubija demokracija in če ne gre drugače, da s tem, da se uniči organizacija.

Članstvo velenjske podružnice je poslalo strokovno organiziranemu delavstvu nov protest z zahtevami, 1. da se sprejme vse stare člane v članstvo, 2. da se sprejme vse one, ki se na novo prijavijo v članstvo, 3. da se sprejme izključene sodruge nazaj, 4. da se skliče v enem mesecu občni zbor in 5. da se sestavi iz drugih strokovnih organizacij komisija, ki naj preišče cel velenjski slučaj in pred vso proletarsko javnostjo iznese, kdo krši proletarsko demokracijo v združenih strokovnih organizacijah in kdo ruši njihovo enotnost.

Obenem je članstvo sklenilo, da izroči stari odbor ves inventar in blagajno Strokovni komisiji in da apelira nanjo, da intervenira za čimprejšnji redni občni zbor in da izroči inventar pravilno izvoljenemu odboru. Članstvo je še posebno prosilo Strokovno komisijo, naj si ne umiva roke, češ, to ni naša stvar, temveč stvar načelstva Zveze rudarjev, kajti tu gre za gaženje demokracije in za razbijanje organizacije.

Res se sedaj Strokovna komisija s svojo zedinjaško večino ni mogla izogniti velenjskemu slučaju. Sklicala je „v svrhu razčiščenja položaja“ za 3. oktober sestanek onih, ki protestirajo in javila prihod Krušiča in Uratnika. Prišel je samo Krušič. Za predsednika sestanka je bil izvoljen s. Deberšek, za zapisničarja izključeni s. Kališnik.

Kako se je vršil ta sestanek? Pri našamo poročilo s. Kališnika:

„Krušič prične upravičevati sklepe načelstva o izključitvi na podlagi pravil, sprejetih na kongresu, ki so se ga udeležili zastopniki 40.000 (Kdaj? Kje? Op. ured.) organiziranih članov. Besedo povzame nato s. Polanc, ki razloži potek boja med načelstvom ZR in članstvom velenjske podružnice, potrebo enotnih strok. organizacij za boj proti ofenzivi kapitala in potrebo demokracije v njih, ki je predpogoj njihove enotnosti. Poudari vse zahteve članstva. Nato se iznesejo pritožbe članstva, toda vsled odsotnosti komisarija Valenčaka se ni dalo nič ugotoviti.

Nato Krušič: Na sprejem izključenih ne pristane, na sklicanje občnega zbora tudi ne, na ponovni sestanek ali komisijo tudi ne, poda pa samo izjavo, da sprejme nove člane pod pogojem, da eno leto nimajo nobene niti glasovalne pravice. Topa na podlagi novih pravil, ki da so bila potrjena 15. sept. t. l. in v katerih je tudi očka „enoletna doba molčečnosti“. (Torej kot v trapi-stovskih kloštrih, Op. ured.) Konec sestanka.

S popoldanskim vlakom je dospel Makuc z nekakšnim paketom, se stal v neki gostilni z Valenčakom ter mu ga oddal. Krušič je pa prej izjavil, da Strokovne komisije arhiv nič ne briga in da ga bo vrnila Zvezi rudarjev.

Dosegli so pa s trudopolnim delom, da obstoja članstvo tukajšnje podružnice iz dveh ljudi, eden je Valenčak, drugi pa znani član Zveze državnih nameščencev.

Tako končuje s. Kališnik svoj dopis. Kaj bi bilo treba še dostaviti?

Že mogoče, da arhiv velenjske podružnice Strokovne komisije nič ne briga, toda gotovo pa je, da briga ves organizirani proletarijat, ali Strokovna komisija čuva proletarsko demokracijo v priključenih organizacijah in s tem enotnost strokovnega gibanja ali pa daje potuho in podporo razbijačem in diktatorjem?

In zaradi tega, ker proletarijat to proketo briga, ker mu strokovne organizacije niso šport, temveč orožje v boju proti kapitalu, zato se bo priključil protestu članstva velenjske podružnice proti razbijanju strokovne enotnosti v Sloveniji,

proti gaženju najosnovnejših pravic članov v Zvezi rudarjev, za proletarsko demokracijo, za strokovno enotnost v Sloveniji, za strankarsko neodvisnost strokovnih organizacij, za zedinjenje URSS-a in CRSOJ-a!

Konferenca podzveze steklarjev v Splošni Delavski Zvezi, ki se je vršila 3. oktobra in kjer so bili zastopani steklarski delavci iz cele države (Zagorje, Hrastnik, Straža na Hrv., Beograd, Paračin, Zajčar) je soglasno zahtevala, da se krivice storjene velenjskim rudarjem s strani načelstva Zveze rudarjev takoj popravijo.

Odbore strokovnih organizacij, članske sestanke in konference pozivamo, da sledijo temu vzgledu.

Strokovna enotnost v Sloveniji je ogrožena!

Zato naša „Enotnost“ **otvarja diskusijo** o velenjskem slučaju in poziva vse strokovne organizacije, odbore in aktivne sodruge ter socialistične delavce, da povedo svoje mišljenje o njem.

Dolžnost vseh zavednih delavcev, bodisi socialističnih, komunističnih, zedinjaških ali socialdemokratskih, je, da odvrnejo nevarnost razbijanja strokovne enotnosti v Sloveniji in da zahtevajo popravok krivic velenjskim organiziranim rudarjem.

Načelstvo Zveze rudarjev (Arh, Krušič in komp.) je pet mesecev razbijalo velenjsko podružnico in Strokovna komisija (Štukelj, Makuc in komp.) je pet mesecev pritrdjevalno gledala to razbijanje. Kaj imajo zaenkrat velenjski rudarji od teh dveh inštanč pričakovati, je povedal Krušič dne 3. oktobra.

Le pritisk združene gade delavstvomore rešiti velenjsko rudarsko organizacijo!

Zato vsi na plan!

V boj proti razbijanju strokovnih organizacij!

Pozivamo tudi izdajatelje „Dela“, ki v članku „Proč s frazerstvom!“ govore o potrebi močnih strokovnih organizacij in o „pozitivnem delu“ ter očitajo „Enotnosti“ — razdiranje, da si ogledajo odkrito in pošteno velenjski slučaj. Spoznali bodo, da s svojimi frazami in s svojim delom samo krijejo razbijače v načelstvu Zveze rudarjev in Strokovni komisiji, ki je v rokah „zedinjačev“. Tudi njm velja poziv: Ne samo v besedah in na papirju, temveč tudi na delu.

V boj za strokovno enotnost — proti razbijanju!

Ljubljana, 16. oktobra 1926.

Uredništvo „Enotnosti“.

Bohinj Bohinjcem!

(Pismo bohinjskih kmetov.)

Kakor povsod tako tudi v Bohinju vladajo za nas reveže slabe razmere. Slabe letine in previsoki davki so pritisnili bohinjskega kmeta k tlom. Zemlja je v Bohinju jako malo rodovitna. Bohinjski kmet živi največ od živinoreje. Ljudska povest nam pripoveduje, kako je bilo nekdanj v Bohinju dobro. Ljudje so imeli mnogo živine. Reveži so si smeli po gozdih obdelovati tako imenovane „Laze“, na katerih so pridelovali krompir in rž. Danes tega ne smejo več. Vsi gozdovi so bili nekdanj

last Bohinjcev. Danes pa so po večini erarični. Pod Habsburžanom so bogataši krivičnim potom vzeli našim prednikom gozdove, z gozdovi so jim vzeli tudi pašo pri njih. Zato bohinjska živinoreja propada. V nekaterih delih je še dovoljeno pasti, v drugih nam dajejo pašo le proti plačilu. Največ je pa takih krajev, kjer se ne sme živina pasti; tam gojijo samo srne in divje koze za zabavo bogatim. **Zahtevamo**, da se Bohinjem zopet povrnejo nekdanje pravice, da si bomo po svoji volji postavljali planine, da se bodo bohinjski pastirji svobodno gibal in prepevali svojim čredam kot nekdanj, da se dovoli revežem zopetno obdelovanje „Lazov“ po gozdovih, da bo vsak dobival drva in les za svojo potrebo brezplačno kot nekdanj.

Bohinj Bohinjcem! Delu čast in oblast! Jezerski.

K obletnici kongresa strokovnega „zedinjenja“.

Obletnica kongresa strokovnega „zedinjenja“, ki se je vršil lani 10.—12. okt. v Belgradu, nas spominja na razbijaški manever vodstva soc. stranke in skupine Milojkoviča, s katerim je bilo izigrano skoraj že doseženo strokovno zedinjenje GRS, CRSOJ in avtonomnih organizacij. Da bi odstavili z dnevnega reda vprašanje strokovnega zedinjenja delavstva za odpor in boj proti ofenzivi kapitala, so ti razbijači napravili razbijaško komedijo, katero so krstili za „kongres zedinjenja“ in so po izvršenem kongresu trobili na vso silo: „Zedinjenje je izvršeno!“ S tem krifa-njem so pač morali reformistični razbijači že prenehati, kajti volja in gibanje delavstva za resnično strokovno enotnostjo postaja silnejše in močnejše in ruši njihove prazne fraze.

Ob obletnici tega kongresa mora proletarijat pokazati vsem, ki razbijajo in majo namen razbijati, da bo njihovo razbijanje tako kratkotrajno, kot je bila kratkotrajna slava „kongresa zedinjenja 1925“.

Za strokovno enotnost!

Za resnično zedinjenje URSS, CRSOJ in avtonomnih organizacij!

Kongres krščanskega delavstva v Trzinu.

Mnogi delavci so mislili (in še danes je nekaj takih), da je vseeno, če si organiziran v razredni bojovni organizaciji ali pa v klerikalni ali demokratski-fašistični. Kaka razlika je med razrednimi in meščanskimi organizacijami, se vidi tudi na kongresih enih in drugih. Kongresi in konference razrednih organizacij so zborovanja generalštaba, na katerih se sestavljajo načrti boja za delavske pravice in vse z napetostjo pričakuje, kaj bo kongres sklenil. Kongresi meščanskih organizacij — klerikalnih in fašističnih pa so parada in po uspelosti ali neuspelosti parade presoja kongres. „Pravica“, glasilo klerikalnih organizacij, poroča o svojem kongresu v Trzinu kot najvažnejše to le: „Kongres je vspel nadvse sijajno... bil je najlepša prireditve.“ V čem tiči ta sijajnost? V tem, da so bili venci, zastave, godba, pozdravi itd. „Danes je en lep večer, jutri bo pa en zavber dan“ je podnaslov. „Vlak prihaja“, „Sprevod“, „Delavska veselica“, „Prisrčno slovo in triumfalni pohod“ itd. O teh paradnih stvarih se poroča čez celo stran. Bolj sramežljivo pa: „Delegacijskega in glavnega zborovanja ter sploh vse prireditve se je udeleževal od delodajalcev tovarnar gosp. Fr. Ahačič“.

Iz obširnega poročila čez celo prvo stran smo pač posneli, da so se delegati dobro imeli, da je bila „godba izredno razpoložena“, da je bilo „solnce izza trziških hribov tako ljubko, da si moral biti vesel“ itd., kar smo pa iskali in kar nas je zanimalo, kaj je krščansko delavstvo sklenilo z ozirom na socialno in politično reakcijo, kako stališče so zavzeli napram zniževanju plač, podaljšanju delovnega časa, kaj proti podjetniškim šikanam in terorju, kaj o davku na ročno delo, o stanovanjski mizeriji, o starostnem, nezgodnom in bolniškem zavarovanju, o vsem tem ni niti besede v poročilu o „delavskem kongresu“ v Trzinu.

Da so bili nekateri delegati s takim paradnim kongresom zadovoljni, verjamemo, ne more pa biti zadovoljno delavstvo, kateremu sijajne parade nič ne pomagajo.

Boj steklarskih delavcev.

Redukcija v steklarni Zagorje.

Kakor smo predvidevali že spomladi v DKL, da se pripravlja redukcija delavstva po vsej Sloveniji v vseh industrijskih panogah, tako se je tudi zgodilo. Ta kuga je prišla v steklarsko stroko.

Vzrokov krize je več. Kolikor toliko so krizo pospešile tudi vremenske katastrofe, ki so povzročile splošno upoštevanje v Sremsu in Banatu, kjer so uničeni vsi oni kmetijski produkti, ki zahtevajo za ohranitev (konzerviranje) steklo; t. j. takozvano „Einsiedeware“. V teh krajih se je potrebovalo letno od 80 do 100 vagonov stekla in tega se v letošnjem letu ne potrebuje. Še večji zastoj steklarske industrije pa povzroča pretirana produkcija, katera se dan na dan zvišuje potom priganja delavstva. Tako se napolnjuje že itak prenapolnjeni trg. Kaj povzroča tako pretirana produkcija, to je jasno — krizo, to pa največ radi tega, ker vsak produkt rabi gotov čas za izdelavo. Če tega ni, če se priganja k večji produkciji, pa je izdelava ničeva in s takimi izdelki se danes ne more več trgovati. Lahko je bilo industriji življenje takoj po prevratu, v prvih povojnih letih, ko je bil domači in svetovni trg popolnoma izčrpan in se je lahko vrglo vse na tržišče, če je bilo to pravilno in dobro izdelano ali ne, samo da je vzdržalo vsebino. A danes tega ni več. Vsak konsument zahteva že dober in soliden produkt. Toraj tu nastaja vprašanje: ali mnogo in površno, ali dobro in pravilno?!

Naša firma pa tega važnega preokreta v industriji ni hotela videti in je ostala pri starem sistemu dela: le še več in še več. Mislila je, da bo mogoče vse druge steklarske tovarne s pretirano produkcijo uničiti. Toda kolo špekulacije se je drugače zasuknilo, in to tako, da je tržišče izbacilo slabo izdelane produkte, kljub temu, da so bili cenejši, ter zahtevalo dobro blago, čeprav nekaj dražje. In to je eden glavnih vzrokov, ki je dovedel firmo Abel v krizo in dal razvoja konkurenčnim steklarskim tovarnam.

Da je to fakt, ki se ne da več prikrivati, nam jasno priča konferenca steklarskih delavcev Jugoslavije, katera se je vršila dne 3. oktobra t. l. v Hrastniku. Na tej konferenci se je veliko pozornost obračalo redukciji pri firmi Abel. Na primer zastopniki steklarne Paračin (Srbija), kateri so največ posegli v debato, ker tamošnja tvornica izdeluje ravno isto steklo kakor Zagorje in Hrastnik, so naše mišljenje o krizi potrdili. Pri njih se je vprašanje produkcije rešilo tako, da tamošnja direkcija danes ne zahteva le mnogo in mnogo, temveč ako ravno malo manj, pač pa to dobro. Naša firma je z veliko, a slabo produkcijo prišla v krizo, a paračinska pa postaja prva tvornica stekla Jugoslavije, in tudi delavstvo je 30% boljše plačano kakor pri nas. In zaključek te točke na konferenci je bil ta, da se zahteva od firme Abel, da preneha z nadprodukcijo in premijami ter da večjo pozornost polaga na izdelavo in da uvede delavni in plačilni sistem tako,

da ji bo mogoče izogniti se redukcijam, ter delavstvu dati možnost življenja. To se naj zgodi po primeru Paračina, tako da se izvede revizija vseh kolektivnih pogodb med delavstvom in firmo.

Da se zopet povrnemo na redukcijo samo in da opišemo kako rafinirano se je izvedla.

Dne 24. septembra je bil odbor organizacije pozvan pred ravnateljstvo, kjer se mu je enostavno napovedala redukcija dela za 50% ov s pripombo, da se pač lahko redukcija olajša na ta način, če smo pripravljeni delati 9 ur dnevno. S tem bi se pridobilo dnevno 1 uro, toraj mesečno 30 ur (ker se dela tudi ob nedeljah). Toraj najprej podaljšanje delovnega časa. Druga ponudba se je stavila, da se mora ca 15—20 delavcev preseliti v Hrastnik. O kakšni odškodnini za časa redukcije se sploh ni hotelo ničesar slišati. Ker pa odbor stavljenih ponudb ni mogel sprejeti, se je gosp. ravnatelj prav razumljivo izrazil: „Pazite, da ne spravite ljudi v nesrečo in da od vas ne bo kedo nesrečen.“

Podružnični odbor je takoj sklical sestanek, na katerem se je razpravljalo o preteči redukciji n o ponudbah od podjetja, kar pa je članski sestanek soglasno odklonil s povdorkom, da nečemo postati lumpenproletariat in oni, ki bi podaljšali delovni čas, za katerega se je delavstvo borilo desetletja. Sprejel se je predlog, v katerem se je zahtevalo, da se 7 dni 14 dnevno opravlja delo v tovarni, a ostale dneve pa kot dninarji. S tem sklepom se je podala delegacija v Hrastnik k šefu Abelu. Kot delegati Del. zbornice je bil poslan s. Kopač, kateri je tudi intervencijo vodil. Ko je bil predlog, katerega je delavstvo stavilo g. šefu predloženo, ga je ta kategorično odklonil ter rekel, kdor noče iti v Hrastnik začasno v službo, se smatra pač kot odpuščen, nikakih dninarjev ne potrebuje.

Po vsem tem nas drugi dan ravnateljstvo zopet vpraša po sklepih sestanka. Ko mu taiste sporočimo, nas opsuje s hujskači, češ da smo mi (odbor) oni, ki hujskamo, da nihče ne gre v Hrastnik. Odbor ga opozori, da se preseljevanje ne more izvršiti, ker v Hrastniku ni stanovanj. Odgovori nam, da sploh ne zahteva, da bi se preselili poročeni delavci, pač pa neloženi, katerih je dovolj.

Odbor se je zavzel, da sporoči zadeva še enkrat neporočenim, s katerimi se je dogovoril in so se tudi vsi izjavili, da so pripravljeni iti začasno v Hrastnik pač pod sledečimi pogoji: 1. Da se jih dodeli na belo kadno peč. 2. Da se jim da primerna samska stanovanja in 3. ko se zopet začne z normalnim obratovanjem v Zagerju, da se vsakega dodeli k svojemu prejšnjemu delu. Sedaj se pa prične gnusna politika kapitala in njegovih hlapcev. Ko smo to ravnateljstvu sporočili, je začel posamezne mlade delavce in njihove starše hujskati, „da je sploh vsak neumen kdor gre v Hrastnik“, in tudi starše je hujskal naj ne puste svoje sinove v Hrastnik. Sedaj pa naj svet sodi, kaka morala je to. Na eni strani

psovati odbor, češ da hujska, na drugi strani pa je ravnatelj sam hujskal delavce, naj ne gredo v službo v Hrastnik. Namen pa je bil oslabilo organizacijo sploh in jo popolnoma uničiti. A gosp. ravnatelj to se Vam ni posrečilo, kljub temu, da Vam je mladina deloma nasledla. Mi smo te prozorne nakane pravočasno opazili in naše mlade kolebljivce zopet privedli do pravega spoznanja, kdo zastopa njihove interese, organizacija ali gosp. ravnatelj. Naš predlog organizacije dela je šel za tem, da bi se kljub redukciji delalo bolj spojeno in da bi bili pri tem prikrajšani vsi samo za 2—3 dni 14 dnevno. Seveda bi v interesu kapitala to ne bilo, ker bi delavstvo eksistentno ne bilo tako uničeno in bi ostalo še vedno pripravljeno za boj.

Vsi sedanji kvalificirani delavci, razen pomočnikov bi delali 9 do 10 dni 14 dnevno, g. mojstri bi pač morali začasno zapustiti svoj mojsterski naziv, finančno pa ne bi bili niti najmanj prikrajšani, ker ne bi delali samo šest dni, temveč 9 do 10 dni. A to se jim ni dopadlo in tudi g. ravnatelj ne, ker čim bolj zastarel je sistem dela tem bolj se zna izčrpavati delavstvo. Na primer če bi mojster zaslužil 150 Din dnevno in sedaj dela samo šest dni 14 dnevno, zasluži 14 dnevno 900 Din. Če bi pa vsi g. mojstri uvideli, da jih odbor neče reducirati, na naš predlog bi vsi lahko dobili 9 do 10 delavnih dni in s tem zaslužili tudi 900 do 1.000 Din 14 dnevno. Eto to je bil načrt organizacije, s katerim bi se olajšal gmotni položaj vseh. A mladi delavci in mojstri so šli v enotno fronto s kapitalom proti lastni organizaciji tako, da sedaj podjetje vleče svoj kvantum. Mi pa kako bomo živeli? Pomočniki s 600 do 700 Din mesečno, poročeni s 1200 do 1300 Din mesečno. Niti eden razen odbora se ni zavzel, da bi se druge dneve opravljal dnevnarske posle, da bi si tako malo pomagali. In nihče zopet ne bo podvzel tega boja kot organizacija. Odbor vsem mlaščezem in kapitalu pove, da je dan 3. oktobra bil velike važnosti za razvoj boja organiziranega steklarskega delavstva proti izkoriščevalcem, kdor tega ne veruje danes, bo verjel jutri. Konec redukcij pa ne bo prej, dokler ne bo uresničena proletarska zahteva: „Tovarne delavcem in kmetu zemljo.“

Odbor pod. steklarjev, Zagorje.

Dodatek: Kako nas je pri razpravah zastopal delegat Delavske zbornice pa prihodnjič. M. W.

Socialistični voditelji uničujejo bolniške blagajne.

Kar nam ni vzela Trboveljska družba in drugi podjetniki, kar nam ni pobrala kapitalistična vlada, to hočejo razrušiti socialistični voditelji, da bi proletarijat ostal brez vsega, izročen buržuaziji.

Samostojni demokratje (Žerjavovci) so se kot najhujši delavski sovražniki, ki se poslužujejo Orjune, usidrali v sporazumu z voditelji socialistične stranke v Osrednjem uradu za zavarovanje de-

lavcev (bolniški blagajni). Že za časa „socialističnega“ gospodarstva so podjetniki marsikje zadržali delavski denar za bolniško blagajno, svojega pa tudi v mnogih slučajih stiskali v svojih žepih. Odkrivati ta sleparstva in kontrolirati izvajanje zakona ni bila naloga samo osrednjega urada v Ljubljani ali Zagrebu, nego tudi raznih ekspozitur po provinci. Takih ekspozitur (bolniških blagajn) je v Sloveniji 18. Želja samostojnih demokratov je seveda, odpraviti te bolniške blagajne, ki so podjetnikom v napoto. Če bo torej delavec imel opravka z bolniško blagajno, bo moral namesto peš v bližnji večji kraj hoditi z vlakom v Ljubljano ali pa pisati dolga pisma s koleki, na katere ne bo dobi odgovora. Torej je v delavsko škodo, če se te ekspoziture po deželi odpravijo.

No, želja je bila samostojno-demokratska, v meso in dejanje pa jo hočejo spraviti socialistični voditelji, stari zavezniki liberalcev — demokratov.

O tem nam svedoči sledeče dejstvo.

V nedeljo 17. oktobra je bila v Del. zbornici sklicana neka anketa s strani Strokovne komisije. Poleg delavcev so prišli tudi socialistični voditelji, ki so — čujte in strmite — predlagali, da se ekspoziture bolniške blagajne po deželi odpravijo. Stanko Likar (socialist) je bil celo tako predrzen, da se je delavcem v zasmeh izjavil:

„Namen zakona ni, bolnika podpirati z denarjem, nego mu vrniti zdravje (na kak način in s čim?). Popolnoma odveč so ekspoziture v Logatcu, Konjicah, Šoštanj, Trzinu, na Jesenicah, v Kamniku, Gornji Radgoni, Murski Soboti, Krškem. Uradniki pri teh ekspoziturah kradejo denar delavskemu zavarovanju.“

Pridružil se je temu mnenju seveda Golmajer, ki je v Ženevo grede zapravil 27.000 delavskega denarja, na anketo pa je bil za politiko „štedenja“, čeprav je na drugi skupščini ravno on predlagal, da se hranarina izplačuje pri ekspoziturah. Kako naj se izplačuje, če se pa na drugi strani odpravljajo bolniške blagajne? Z levo se daje, z desno pa vse vzame, kaj ne da, voditelji razpadajoče SSJ komande.

Seveda se je anketa v tem znamenju tudi končala. Kaj pravi Strokovna komisija k temu? Kaj pravijo voditelji skupine „Zedinjenja“, ki sedijo v tej Strokovni komisiji?

Pozivamo delavstvo, da brani bolniške blagajne pred uničenjem, ki ga hočejo socialpatriotski voditelji po želji demokratov.

Pozivamo vse strokovne podružnice vseh strok in vseh krajev, da se izjavijo proti ukinitvi ekspozitur. Pošljite vaše mišljenje Strokovni komisiji in vsem delavskim listom, da se objavijo vaši protesti. Tukaj imamo vsi delavci enotne interese! Torej protestirajmo vsi! Varujmo naše bolniške blagajne!

Na hrbtu mi visi podedovana nevolja — kaj zato, če si se zmotil enkrat, zahvaljen lepo, suhi fant, moj brat! — Zakaj s teboj bom šel takrat, ko boš prave zagledal bele roke, skalo vzdigovat, da jo treščiva v tiste, ki nam stiskajo vrat. —

(Tone Seliškar, „Trbovlje“.)

Pred tremi leti.

Zgodovina boljševizma.

Prevel Ciril Štukelj.

Opomba: Prinašamo ponatisk članka, ki je izšel pred tremi leti v „Glasu svobode“, glasilu Neodvisne delavske stranke, in sicer 25. oktobra in 1. novembra 1923. Prevod je preskrbel tedaj Ciril Štukelj iz zagrebške revije „Nova evropa“, majska številka 1923.

Caristična vlada je uspela, da za duši prvo rusko meščansko demokrasko revolucijo in celo leto 1907 nosi pečat popuščanja revolucionarnega pokreta. Dne 3. junija tega leta je razglašala vlada Drugo durno, zaprla voditelje socialdemokratske stranke in jih obsodila na prisilno delo ter spremenila volilni red v korist veleposestnikov in višjih slojev buržuazije. Pride doba Stolipina in medtem ko ostanejo boljševiki

pri svojih načelih, menjševiki izjavljajo, da je revolucija končana in je treba opustiti revolucionarno ilegalnost, da se mora izvršiti javna organizacija in da je treba črtati vse revolucionarne točke programa. Akcijski program menjševikov je dejansko pomenil taktično parolo „uničenja razredne samostojnosti proletariata“ — zato so dobili ime „likvidatorji“. V decembru 1908 se je sestala v ruska strankina konferenca, ki ima velik pomen, ker je določila osnovna taktična načela stranke, obsodila je „likvidatorje“ in rešila najvažnejša organizacijska vprašanja.

Leti 1908 in 1909 ste bili doba najhujše reakcije. Boj menjševikov je v teh letih bil silno težaven, posebno še zato, ker so se pojavila kolebanja v samih boljševiških vrstah. Pokazala se je struja, ki je hotela izmirjenje z menjševiki; na drugi strani pa zopet radikalna struja takozvanega „otzovizma“

oziroma „ultimatizma“, ki se je leta 1909 organizirala v skupino „Naprej“. Leninovci so se morali boriti tako proti otzovistom (ultimatistom, naprejevcev), kakor tudi proti likvidatorjem. Naprejevci so zahtevali, da se opuste vsa legalna sredstva, kar bi na koncu koncev povzročilo, da bi se stranka izpremenila v peščico zarotnikov.

V juniju l. 1909 se je vršila konferenca razširjenega redakcijskega odbora boljševiškega glasila „Proletarec“, ki je bila velikega pomena za očiščenje delavskih vrst in za določitev taktike boljševikov. V januarju 1910 se je sestal plenum centralnega odbora, ki je skušal združiti vse skupine in frakcije, kar pa ni uspelo. Od leta 1910 se opaža vsled napredka industrije živahnije gibanje delavskih množic, tako da od l. 1912 to gibanje jasno kaže, da se bliža nova revolucija... V januarju l. 1912 se je vršila konferenca boljšev-

viških organizacij, in to brez likvidatorjev, ki je bila proglašena za splošno strankino konferenco... S tem je bila dokončana organizacija boljševiške stranke kot posebne proletarske stranke. V marcu 1912 so zbrali likvidatorji okoli sebe vse neboljševiške elemente, od menjševikov pa do anarhističnih Naprejevcev ter so ustanovili v avgustu 1912 v Parizu takozvani „avgustovski blok“ (to je bilo „Zedinjenje“. Op.). V sledeči dobi je ta blok vedno bolj izgubljal na terenu; l. 1914 se je gibanje množic vedno bolj približevalo revoluciji in je v juliju 1914 petrogradski proletarijat začel odkrit boj na ulici. Med tem pa je začel svetovne vojne prekinil pokret delavskih množic, ki je zavzemal vedno revolucionarnejše oblike. Sledil je polom druge internacionale, ki so mu zapadli tudi likvidatorji, ki so se postavili na stališče obrambe buržujske „domovine“ za časa svetovne vojne.

Predlagamo da se skupno borimo za strokovno enotnost.

Izšla je 4. številka „Dela“, glasila skupine „Zedinjenja“. V njej posveča našemu časopisu precejšnjo pozornost. Izjavljamo, da na blatenje in nestvarno kričanje ne bomo odgovarjali. Delavstvo hoče stvarne debate in stvarnih dejanj!

Moramo pa konstatirati, da je „Delo“ med drugim prineslo izjavo, na katero stavljamo naše predloge, da se od besed preide na dejanja. „Delo“ namreč piše:

„Skupina „Zedinjenje“ je prenesla vse, da se je strokovna enotnost v večji meri izvršila. Po svojem iskrenem združevalnem delu se tudi imenujemo: skupina „Zedinjenje“. In ako hoče danes še neujedineni CRSOJ iskreno zedinjenje, smo pripravljeni, pozabiti na vse klevete, s katerimi so nas ti ljudje obsipali, in storiti vse, da pridejo v krog združenega delavskega strokovnega gibanja...“

Na te besede predlagamo, da se preide do dejanj za strokovno enotnost s CRSOJ-em! Mi smo pripravljeni skupno se boriti za to zedinjenje. To smo že v letaku sredi maja meseca izjavili. Odgovor „Zedinjenja“ prihaja sicer pozno in celo po odklonitvi predloga s. Vistra za popolno strokovno zedinjenje na plenumu Strokovne komisije, proti kateremu so glasovali tudi zedinjaši. Kljub temu povodu gornje izjave stavljamo „Delu“ in skupini „Zedinjenje“ naslednje praktične, izvedljive in sprejemljive predloge, ki jih je treba spraviti v življenje:

1. Na kongresu Delavskih zbormic v Belgradu, ki se vrši v nedeljo dne 24. oktobra, je treba predlagati, da se neodvisne strok. organizacije (CRSOJ) sprejmejo v sestavi DZ in da se registrirajo. Voditelji „Zedinjenja“ in uredniki „Dela“ bodo na tem kongresu in to lahko storijo, da dokažejo svojo iskrenost.

2. Na kongresu Del. zbormic niso pozvane neodvisne strokovne organizacije (CRSOJ). Treba je predložiti na kongresu sámem, da se to stori.

3. Na kongresu DZ in na plenumu vodstva URSS-a v Belgradu je treba predlagati med drugim tudi, da je ena najvažnejših delavskih nalog, strokovno zediniti amsterdamski URSS in neodvisni CRSOJ na poznani platformi avtonomnih organizacij.

4. Zlasti je nujno, na plenumu vodstva (amsterdamskega) URSS-a razgovarjati o akciji delavcev Niša in Subotice za strokovno zedinjenje in pozdraviti to veliko in zdravo in bojno stremenje delavskih mas iz tovarn za enotnostjo. Plenum vodstva URSS-a naj obsodi razdiralno delo socialističnih voditeljev in njihovega tajnika Beliča.

5. Na plenumu vodstva URSS-a (amsterdamski) naj predložijo zastopniki skupine „Zedinjenja“ in „Dela“, da se vodstvo URSS-a izjavi za akcijo avtonomnih strokovnih organizacij, da sprejme njihovo platformo in da se zavzame za konferenco z avtonomnimi zvezami in s CRSOJ-em, da se tako storijo prvi koraki k zedinjenju.

Po kongresu DZ in po plenumu vodstva URSS-a pa predlagamo konkretno:

a) da se skupno borimo za zedinjenje URSS-a z neodvisnim CRSOJ in da dejansko „storimo vse“ za to zedinjenje;

b) da zlasti podpremo akcijo avtonomnih zvez, ki se že od poletja sem prizadevajo za zedinjenje;

c) da podpremo akcijo komunističnih in socialističnih delavcev v Nišu in Subotici in da odbijemo vse poizkuse socialističnih voditeljev v Belgradu, razbiti to akcijo;

d) da skupno branimo sklepe tivolske konference, ki v točki 7 c) nalagajo delovanje za strokovno enotnost in ki jih hočejo socialistični voditelji revidirati, kar se jim je na zadnjem plenumu Strokovne komisije s pomočjo Štuklja in Makuca že posrečilo;

e) da skupno branimo enotnost velenjske podružnice terproletarsko demokracijo v strokovnem gibanju. —

Pripravljeni smo, boriti se za gornje predloge z vsemi delavci vseh prepričan skupno, brez dvoma tudi s skupino „Zedinjenje“.

Dosedanja njena politika — eno v besedah, drugo v dejanjih — nas navdaja z dvomom v njeno iskrenost — toda:

na naše stvarne predloge pričakujemo stvarnega odgovora.

Živela strokovna enotnost!

skih doklad, toda dokazal je, da je prejemal tiste tisočake ravno v tistem času, ko so se doklade odpisovale. Möderndorfer je nasproti vsem štirim tožiteljem formalno propadel, toda moralno na vsej črti zmagal in z njim je zmagalo tudi mežiško delavstvo. Zanimivo je še posebno, da veliki župan ni umaknil svoje tožbe in da je boj mežiškega kapitala in korupcije proti mežiškemu delavstvu na vsej črti moralno podprl. V koliko je to storil zato, da si pridobi s tem podlago za preganjanje učitelja Möderndorferja in oviranje mežiškega delavstva v njihovem boju proti kapitalistični korupciji — bomo kmalu videli.

Teorija in delo.

Mi smo vedno delali razliko med tistimi delavci v „Zedinjenju“, ki so v svojem velikem idealizmu in nagnani od realnih razmer v delavskem razredu v Jugoslaviji nastopili za zedinjenje vsega delavstva v eno samo delavsko politično stranko, in med tistimi ustanoviteli Zedinjenja, ki so napravili pri nas razkol in si nadelo to aktualno firmo, da bi z njo prikrili svojo pot pred delavstvom. Ta naša uvidevnost nam je dajala ono gotovost v vsej naši kritiki te struje, ki je potrebna, da se tak pojav v delavski politiki napravi čim manj škodljiv, da se delavcem, ki so v dobri veri prišli na naporno pot, čim prej odpro oči. Te poti se hočemo držati tudi danes, ko je postalo Zedinjenje v svojem listu „Delu“ skrajno nervozno in hoče v svojem organu in s svojim delom moralno končno pokazati svojo pravo barvo in razodeti svojo naravno pot.

Mi smo od vsega začetka povedali delavstvu javno v diskusijah, kam vodi ta pot. Na mnogih vzgledih iz drugih držav, zlasti iz Italije, Francije, Nemčije in Čehoslovaške smo pokazali, da nastopi Štuklja, Sedeja in Makuca niso nič izrecno našega, slovenskega, odnosno nastopi Živote Milojkovića in njegovih sotrudnikov, nekaj izrecno srbskega. Mi smo takoj od začetka naglasili, da je to internacionalen pojav, utemeljen v stvarnih razmerah in v osebnih značajih takih ljudi. Mi smo končno take pojave že prej preživljali v Sloveniji. Za nas ni bilo torej to nič novega in zato smo z lahkoto ugotovili: ta pot vodi ali v socialni patriotizem ali pa celo v fašizem.

Ta pojav v Sloveniji je zamedlo in otežkočilo eno dejstvo: to, da se je pojavil ravno v času prebujevanja delavstva in v veliki krizi brezposelnosti in redukcije. Jasno, da je v takih časih najbolj potrebna enotnost vsega delavskega razreda in da si jo vse delavstvo želi. Mi smo to prvi uvideli in tudi prvi iskreno začeli delati zanjo tam, kjer je neposredno mogoča in kjer je predvsem potrebna — to je na strokovnem polju. Toda ravno tako jasno je tudi, da obstoja v takih časih največja nevarnost, da se izraziti oportunisti polastijo pravih gesel in nagnenja mas, da jih potvori in izkoristijo za to, da zavedejo mase na napačne poti. To smo doživeli prvič leta 1922-23 z „enotno fronto“, kjer so bili uspehe poželi klerikalci, in to doživljamo danes s to edino razliko, da je delavstvo danes politično napredovalo in da radi tega ni šlo oportunistom v večji meri na led.

Vse delo Štuklja, Sedeja in Makuca je v živem nasprotju z njihovimi gesli in zato mislimo, da je prišel čas, da začnemo njihova gesla in dela mirno in hladnokrvno sporejati, da jih bodo videli tudi tisti sicer redki ročni delavci, ki jim tudi danes še sledijo na njihovi polzki poti.

Kaj so glavni teoretični šlagerji voditeljev Zedinjenja? Oglejmo si jih! „Delavci rabijo zedinjenje — intelektualci nočejo zedinjenja in gonijo samo svoje edinozveljavne teorije. Voditelji se nočejo sporazumeti!“

Ta parola je zelo ljudska, zelo blizu delavcu. Toda ali niso voditelji Zedinjenja intelektualci in zakaj so ti napravili razkol pri nas, zakaj so odšli iz naših vrst? Mar ne zaradi svojih teorij o strokovnem in političnem gibanju? Zakaj se niso hoteli sporazumeti, ko jih je konferenca sodila in ko so višji fori obsojali njihove teorije in njihovo delo?

Kdor pobija eno teorijo, postavlja drugo novo teorijo. Ni mogoče drugače. Marksistična teorija je načrt delavskega boja in delavske poti v socialistično bodočnost. Brez teorije ne bi bil danes nikak delavski boj mogoč. Zato je hudobna in nesmiselna demagoška fraza nastopati proti teorijam sploh. Nastopati je mogoče proti napačnim teorijam, tako se postavljajo boljše. Mi vidimo, da danes tudi delavci teoretizirajo in pišejo programe. To je zelo razveseljivo dejstvo, to je znamenje, da so začeli sami misliti. Toda sodrugi, če mi vsi pišemo teorije in še posebno, če tudi delavci pišejo teorije, kdo ima presojeti, katere teorije so potem pravilne? Mi moramo imeti vendar le en najvišji forum, kateremu priznavamo pravico, da naše teorije potrjuje, ali pa jih zameče! Ta forum so delavske internacionale. Mi imamo tu predvsem dve delavski politični internacionali in tu se moramo odločiti. Ljudje, ki zavržejo III. internacionalo, lahko priznajo samo še II. internacionalo ali pa nobene več.

Voditelji Zedinjenja priobčujejo v „Delu“ načrt programa avstrijske socialistične stranke in ga smatrajo za svojega. To je, odnosno bo program stranke, ki je v II. internacionali. Mi pa vemo, da je II. internacionala socialpatriotična internacionala. Torej so voditelji Zedinjenja samo proti nekim teorijam, a niso proti teorijam II. internacionala.

Dalje si je postavilo Zedinjenje za nalogo pobijati vse napake v obstoječih delavskih strankah in zediniti na pravi poti vse delavske stranke.

Tako govore, Kako pa v praksi? Ali ne delujejo voditelji te skupine v vseh vprašanih popolnoma v soglasju s Social. Partijo v Strokovni komisiji, Delavski zbormici in povsod? (Pri vprašanju zedinjenja URSS in CRSOJ, velenjski slučaj in nastop Sedeja na obnem zboru Zveze delavskih žena in deklet za kristanovstvo.) Ali so C. Štukelj, Makuc ali Sedej že kje nastopili proti socialpatriotizmu in režimstvu Soc. Partije? Ali ne priporočajo teorij II. internacionala? Ali niso iskali zblizanja in zedinjenja samo s Soc. Partijo?

Da so voditelji Zedinjenja napram II. internacionali bolj odkriti kot napram svojim lastnim pristašem delavcem, zvemo z Dunaja preko „Radničkih novih“ (13. oktobra), ki pišejo:

„Njihovi (Zedinjenja) istoimensci v Sloveniji, ki so se tudi odcepili od komunistične stranke, so uvideli, da proces konsolidacije delavskega razreda v Jugoslaviji ne more iti po drugi poti, kakor s stopnjevanjem zbiranja socialističnih elementov in so po lastni iniciativi predložili naši Socialistični stranki v Sloveniji, da se pogajajo o zedinjenju izključno z našo stranko (podčrtali mi), da bi postavili absurdno (nesmiselno) zahtevo, da se mora naša stranka najprej likvidirati. Ta skupina je poslala celo inozemskemu tisku izjavo, da se je začela pogajati o zedinjenju s socialistično stranko v Jugoslaviji in da nima nič proti temu, da se priključi Socialistični Delavski Internacionali v Curihu. „Arbeiterzeitung“ je prosila glavni odbor naše stranke za mnenje v tej stvari in dali smo ga v smislu sklepa pokrajinskega kongresa v Celju. Tudi to še ni dovolj, da spantuje Života Milojkovića in Stojana Stankovića.“

Nam je bila pot Štuklja, Makuca in Sedeja jasna od vsega začetka. Morda bo sedaj jasna tudi skupini ročnih delavcev, ki so jo hoteli zedinjenja izkoristiti za svoje prikriti namene. Prepustimo besedo skupini ročnih delavcev.

*O ti, dolina,
polno tvojih sester je po zemlji,
polno poteptanih
in pogaženih dolin.
Kot ti žele iz mraka
do purpurnih višin špartaka!*

(Mile Klopčič, „Plamteči okovi“).

Boj mežiških delavcev za svojo občino in proti korupciji kapitala.

Proces, ki se je vršil 12. t. m. pred deželnim sodiščem v Ljubljani po tiskovnem zakonu proti socialnodemokratičnemu učitelju Möderndorferju iz Mežice, ni bil naden tiskovni proces in mi ga opravičeno imenujemo boj mežiških delavcev za svojo občino in proti korupciji kapitala. Mežiški delavci si niso samo znali priboriti mežiške občine, temveč jim moramo lojalno priznati, kakor se drugače politično ne strinjamo s socialno demokratično stranko, kateri pripadajo, da znajo voditi občinsko gospodarstvo v korist delavstva. Oni razumejo, da je vse bogastvo, ki ga oni kopičijo angleški rudniški družbi, plod njihovih rok, zato se tudi držijo načela, da mora biti v njihovih rokah občinsko gospodarstvo, da mora od tega bogastva ostati čim več v mežiški občini. Oni so razumeli obremeniti rudnik kolikor največ dovoljujejo državni zakoni in izvršiti z denarjem, ki bi bil romal drugače v žep londonskih kapitalistov, različne naprave, imajo veliki pomen za delavstvo in s katerih izvršitvijo lajšajo brezposelnost svojih občanov in tudi drugih delavcev. Kot posebno zaslugo je treba priznati mežiškemu delavcem, da so razumeli, da občina lahko gradi tudi v svoji lastni režiji, da delavska občina ne sme delavcev odirati, da jim mora dajati človeku primerne mezde in da je nepotrebno, da kapitalistični podjetniki odnašajo masne profite, ki se delajo seveda samo na ta način, da se iz delavcev izžema nad vrednost. Načelo mežiške delavske občine je: kar bi moral zaslužiti podjetnik, to je delavski zaslužek

in to morajo dobiti delavci v obliki boljših plač, kakor jih plačajo podjetniki.

Duša tega gibanja v Mežici je Möderndorfer in zato je naravno, da je on tudi tarča angleškega kapitalizma in njegovih slovenskih hlapcev. Letos je Möderndorfer izdal brošuro, v kateri dokazuje, da je rudnik z napačnimi napovedmi dohodnine oškodoval državo in mežiško delavsko občino. Ne samo to. Rudnik da se poslužuje tudi podkupovanja državnih uradnikov, da doseže znižanje občinskih doklad. Möderndorfer je korajžno napisal, da je prejel prevajalski davčni upravitelj 70.000 Din zato, da je dosegel črtanje 5.000.000 K doklade občini Mežici. Pogumno je povedal, da so v rudniške manipulacije vpleteni „neki“ državni uradniki.

Rudnik in obdolženci niso poskušali ovreči najmastnejših Möderndorferjevih obdolžitev, pač pa so se čutili žaljene pri stvarih, kjer so vedeli, da jih Möderndorfer formalno ne bo mogel dokazati. Tožili so ga kar štiri tožitelji hkrati: angleški rudnik, davčni upravitelj Zazula, rudniški uradniki, vranglejce Ryndin, katerega Mrderndorfer dolži, da je nosil Zazuli podkupnine, in mariborski veliki župan, ki se je štel med tiste „neke“ uradnike, čeprav po izjavi Möderndorferja in po njegovem postopanju sodeč ni bil mišljen.

Möderndorferju se ni posrečilo dokazati, da je Zazula prejel ravno 70.000 Din od rudnika, pač pa je dokazal, da je prejel več tisoč dinarjev. Posrečilo se mu ni dokazati, da je bil tisti denar dan Zazuli ravno za to, da bi povzročil odpis občin-

Socialisti o SPJ. Razkol v SPJ. Nova socialistična stranka za Vojvodino.

V Vojvodini je imela SSJ še pred nekaj leti dokaj pristašev. Pri volitvah 1923 je bil v Vojvodini izvoljen edini socialistični poslanec. Tu obstojajo dejansko politične organizacije, v katerih so tudi delavci in celo kmetje in ne sama birokracija. Jasno je, da ti delavci in kmetje ne morejo odobravati politike vodstva SPJ, ki ne vodi politike delavskega razreda, temveč politiko interesov vodilne klase v SPJ. Nezadovoljstvo s politiko vodstva je sedaj izbruhnilo na dan. Socialisti v Vojvodini so ustanovili svoj list „Radniška Sloboda“, katerega prva številka je izšla 1. oktobra. V listu javljajo ustanovitev Socialistične delavske stranke za Vojvodino in pozivajo vse pristaše SPJ, da prekinijo zveze z belgrajskim vodstvom. V svojem manifestu pravijo med drugim, da se je v današnji dobi splošne politične in socialne reakcije SPJ popolnoma umrtvila. Zakaj? Ker se vodstvo SPJ, ki zavzema visoka mesta v delavskih ustanovah, boji zapustiti ta mesta in se zato popolnoma udinja režimu. Vodstvo SPJ je padlo tako nizko, da je postalo sluga in šepetalec (došaptalec) režima. Kot dokaz za to grozno obtožbo navajajo, da je minister šele na predlog Luke Pavičevića in Iliča izključil neodvisne strokovne organizacije iz belgrajske del. zbornice. „Tak raport ni v stanju predložiti niti najzakernejši špijon in sluga režima...“ pravi Radniška Sloboda.

„V strahu, da ne izgubijo svoja mesta, v strahu, da ne izgubijo naklonjenosti režima, ki jih drži na teh mestih, oni na satansko veselje režima zahrbtno in na proletarske morale nedostojen način porivajo zastrupljen nož bratomornega boja drugi strani.“

V manifestu iznašajo dejstva, da so nekateri vodilni ljudje iz SPJ dobili pokojnino od vlade za nacionalne usluge, a drugi v sporazumu z buržuazijo razkričijo vsako resnejšo obrambno akcijo za boljše viško.

„Mi vsi, ki to vemo in obsojamo, ne moremo in ne smemo trpeti, da bi imeli v svoji sredi, a najmanj pa na vodstvu ljudi, ki so pod firmo Socialistične stranke lakaj in sluge buržuaznega režima, nočemo imeti na vodstvu policijske šepetalec, ki so pripravljeni svojim službam na ljubo vsak čas vreči prapor razredne borbe v blato in iti pod suknjo režima, kar so nekateri že storili.“

„Kdor je za socializem, kdor je za nepomirljivo razredno borbo — ta je z nami in prekinja stike z izvrš. odborom v Belgradu.“

„Kdor je za ministerializem, za sluge in lakaje vladajočega režima, za pokojnino za nacionalne zasluge, kdor je za nadaljevanje bratomornega boja, ta pa naj ostane z izvrševalnim odborom, ker sam ni nič boljši.“

Teh par citatov iz manifesta prinašamo v informacijo našim sodrugom, ker časopisje vodstva SPJ Volksstimme, Del. Politika v Sloveniji, pa tudi centralno glasilo niso odgovorili niti besede.

Ves manifest je težka obtožba SPJ, posebno težka obtožba zato, ker prihaja od ljudi, ki so do pred kratkim sami bili v vodstvu SPJ in svoje kolege poznajo.

Slovenski del SPJ je za politiko belgrajskega vodstva in samo s temi so voditelji „Zedinjenja“ vodili pogajanje za politično zedinjenje, zato pa „Delo“ molči o razkolu.

Borza dela v Celju.

S 15. oktobrom je pričela poslovati borza dela v Celju, ki ima uradne prostore v hiši „Prve hrvatske štedionice“ nasproti kolodvoru. Za stranke se uraduje vsak delavnik od 8. do 12. Telefona števil 119. V svrhu hitrejšega in uspešnejšega poslovanja pri posredovanju dela in služb, ozir. delovnih moči, se naproša interese, ki se na borzo dela pismeno obračajo, da v prijavi navedejo potrebne podatke in sicer delodajalci delovne in plačilne pogoje, ter zahteve in želje glede delovnih moči, delojemalci pa osebne podatke (starost, stan, število družinskih članov, bivališče itd.) ter zahteve in želje glede plače in delovnih pogojev, kje so bili zadnjič zaposleni, število brezposelnih dni itd. Vsakokratni prijavi ali dopisu je priložiti znamko za odgovor. Legitimacije za polovično vožnjo, ki morajo biti opremljene s sliko, se izdajajo le proti predložitvi dokaza, da je dotični res brezposeln, ozir. da potuje v svrhu iskanja dela. Kot dokaz službi dopis ali potrdilo delodajalca, potrdilo županstva itd. Ker je hitro poslovanje borze dela predvsem v interesu strank samih, se priporoča, da se pri dopisovanju ravna po gornjih navodilih.

Boj proti reakciji!

Podpirajmo žrtve boja za kruh in svobodo!

V zaporih gine mnogo sodrugov, ki so že obsojeni ali pa še na preiskavi. Sodrugom, ki so kazni že presedeli, pa pošilja režim za vrat eksekutorje, da si potom rubežni vzame stroške za „hrano in stanovanje“ za čas kazni. Ne samo zaprti sodrugi, tudi njihove družine čutijo posledice preganjanja. Sveta proletarska dolžnost vseh zavednih delavcev in delavk, klj jih je režim pustil še na „svobodi“, je, da podpirajo svoje razredne sobojevnike. Naši tozodevni pozivi so odmeva našli le v Ljubljani in z veliko požrtvovalnostjo so nekateri ljubljanski sodrugi in sodružice na delu, da zbirajo in podpirajo zaprte in njih družine v vsej Sloveniji. Prepričani smo, da se bodo našli tudi po ostalih, posebno delavskih revirjih sodrugi in sodružice, ki bodo v svojem kraju akcijo za pomoč preganjanim podprli. Sodrugi v provinci, ne dopustite, da pade na vas sum, da se ne solidariirate s preganjanimi! Vzemite za vzgled ljubljanske sodruge in zbirajte za žrtve reakcije, da bo podpora izdatnejša. Vse informacije dobite v upravi Enotnosti, kamor naj se pismo ali ustmeno javijo vsi, ki so pripravljeni sodelovati v tej obliki boja proti reakciji.

Uredništvo neadevolje objavlja poslani seznam nabranih in izdanih podpor za mesec september 1926 in bo tudi v bodoče stavljajo na razpolago prostor v listu za objavljanje takih in enakih poročil:

Izdane podpore za mesec september 1926.

Zaprtim sodrugom v Ljubljani: Viktor Kokalj iz Litije obsojen na dve leti 200 Din; Škrabelj

Ivo, na preiskavi, 200 Din; F. Peterkovič (po 4 1/2 mesecih preiskave izpuščen) 1400 Din; Furlanu in Trtniku (po 2 mes. preiskave izpuščena mlada delavca) vsak po 100 Din; za tobak, jestvine in knjige zaprtim 180 Din; skupaj 2180 Din. Odškodnina vsled zaporne kazni za rubljenim sodrugom: T. Wolf (Jesenice) na račun 150 Din, Weinbergerle, Pšeničnik in Augustin Maribor po 150 Din; skupaj 600 Din; Materi po orjunaših umorjenega s. Fakina Zagorje 300 Din; advokatu dr. Tumi na račun stroškov 500 Din. Vsega skupaj izdano za sept. 3580 Din.

Nabirali smo samo v Ljubljani, iz province nas sodrugi niso podpirali. Opozorite jih na njihovo dolžnost! V gostilni Delavskega doma smo postavili puščico, v njej se je nabralo 138 Din v septembru mesecu.

Mnogo sodrugov sploh nismo mogli podpreti, mnogim smo premalo pomagali. Iz nekaterih krajev nam sploh ne sporočijo kdo je zaprt in sami tudi ničesar ne napravijo za njega in družino. Če bi v vseh krajih spolnjevali svoje dolžnosti, bi se ne moglo zgoditi, da ostanejo mnogi zaprti brez pomoči in in da se ne more pomagati mnogim onim, ki jih režim preganja še po prestani kazni z rubežnimi itd., kakor je to slučaj n. pr. s s. Wergeljem na Jesenicah.

Sporočite sodrugom izven Ljubljane, da je dolžnost vsakega, da nas podpira. Samo piše naj dopisnico, pa mu dostavimo nabiralne pole. In ne samo naše, tudi naprejeve, zedinjase in socialistične delavce pozivamo: **V pomoč žrtvam reakcije!** R. P.

Iz življenja tovarniških delavcev.

Moste, tovarna za klej. Iz naše tovarne ni bilo dosedaj nobenega glasu v naši Enotnosti. Kako se nam tukaj godi je težko opisati, potrebovali bi cele knjige, poskusili bomo pa povedati nekatere stvari.

Da bo podjetniška kasa čim bolj polna, skrbita ravnatelj Steinberg in podravnatelj Bader s 6 uradniki, tremi mojstri in celo vrsto priganjačev. Pohlep za dobičkom prekaša vse meje. V tovarni ni ne kopališča, ne umivalnikov in sploh nobene priprave za umivati se, akoravno se dela s starimi kostmi in živalskimi odpadki, ter je delo zelo umazano, smrdi in je bilo že več slučajev zastrupljenja pri delu vsled smradu, ki se razvija iz živalskih odpadkov. Dotični delavci so odpeljani k sv. Križu in mirna Bosna. Niti Inšpekcija dela, niti Delavska zbornica, še manj pa birokracija iz „ujedinjenje“ Strokovne komisije niso vprašali, kakšen je bil vzrok smrti dotičnih delavcev. Podjetnik jih je nadomestil z novimi sužnji, z novimi kandidati za sv. Križ, ki kot živi okostnjaki ustvarjajo napreje profite. Posebno težko je za ženske, ki se morajo preoblačiti v pričo moških na dvorišču in na drugih oddelkih, ker ni nobenega posebnega prostora za preoblačenje.

Sicer imajo moški malo barako za preoblačenje, ki pa je tako umazana, da se ne da vanjo stopiti, ker se cele mesece ne riba in ne pometa. Navadno se čisti ta prostor vsaka dva meseca in tudi takrat morajo delavci čediti po končanem delu in to brez plačila. Omatic za obleko ni nobenih, dvorišča se ne pometa; ključavničarska delavnica, v kateri se zelo močno kadi, ni pometena po cele mesece, ravno tako niso počedena stranišča, ki tudi ne odgovarjajo zdravstvenim predpisom. Nadalje ni nobenih ventilacij. V oddelku zvanem „šerera“ se močno kadi, ni pa nobene naprave za ventilacijo.

Na dvorišču in v drugih oddelkih se dela po 12 ur, ne da bi se plačalo za čezurno delo; edino v ključavničarski delavnici se dela 8 ur in se plačuje nadurno delo.

Danes je v tovarni zaposlenih nekaj čez 50 delavcev, plače so pa sledeče: profesionisti 44 do 50 Din; moški delavci 36 Din; ženske 26 Din. Pred redukcijo je delalo do 180 delavcev, od katerih je okrog 120, t. j. dve tretjini poslano na „dopust“ že pred meseci. Sedaj jih zopet spreje-

majo nazaj, toda z znižano plačo 32 Din za moške in 22 Din za ženske, torej jim je plača znižana za 4 Din na dan. Sedaj pa hoče podjetje znižati plače delavcem, ki niso bili reducirani, ravnotako za 4 Din na dan.

In zakaj je podjetnik reduciral delavstvo?

Ne za to, ker mu primanjkuje dela, dela je še preveč, temveč takoj po redukciji je začel s svojimi priganjači generalno ofenzivo, da preostalo delavstvo nažené, da opravlja vse one posle 50 delavcev, ki jih je pred redukcijo opravljal 180 delavcev. Danes mora eden delavec vršiti ono delo, katero so pred redukcijo opravljal trije delavci. Da navedemo konkreten primer.

V tovarni je 36 jam, v katerih vsako gre 6500 kg materiala, namreč kož in živalskih odpadkov namočenih v apno. Pred redukcijo se je za izpraznitev ene take jame plačalo v akordu 60 Din. Danes pa zahteva podjetnik, da delavec izprazni to jamo v 4 urah in za to delo plača le 18 Din, torej je delavec prikrajšan za 42 Din pri tem delu. To delo je izredno težko, ker se mora delati do kolen v vodi, ki je natopljen z apnom. Račun profita je torej sledeč:

Preje je teh 36 jam čistilo 36 delavcev po cel dan in so prejeli 2160 Din. Danes mora čistiti te jame 18 delavcev za 324 Din, torej je podjetnik samo pri teh jamah zaslužil dnevno 1836 Din vsled redukcije delavstva. Za to mu je bila potrebna ta redukcija in za to je poslal delavce tri mesece na seveda brezplačen dopust.

Zavedamo se, da je prostor v listu potreben tudi za druge članke in bomo naše razmere natančneje opisali še v prihodnjih številkah, moramo pa podčrtati še to, da je to brezmejno izkoriščanje le radi tega mogoče, ker pri nas ni ne obratnih zaupnikov, ne strokovne organizacije. Ne bomo sedaj govorili kdo je kriv. Moramo le še povdariti, da nas bo podjetnik tako dolgo tepel, dokler si ne ustvarimo močne in enotne razredne strokovne organizacije in dolžnost je vsakega delavca in delavke, da na tem dela. Če bomo šli vsi v organizacijo in delali vsi za enega in eden za vse, bo odklenalo podjetnikovu terorju in samovlađi.

Sodrugi delavci in delavke, delajmo na tem, da izvolimo obratne zaupnike po zakonu o zaščiti delavcev in da ustvarimo

močno razredno strokovno organizacijo.

Vsi na plan, vsi v organizacijo!

Čitajte in širite naš list „Enotnost“, dopisujte vanj!

Okostnjak — dopisnik.

Na predlog voditelja SSJ razpuščena delavska zbornica.

Ministerstvo za soc. politiko je pred kratkim razpustilo upravni odbor novosadske del. zbornice. „Radniško Jedinstvo“ št. 30 pokazuje na podlagi pisma centralnega sekretariata del. zbornice v Belgradu, da je dr. Topalovič, vodja SSJ in tajnik centralnega sekretariata del. zbornice igral pri tej stvari glavno vlogo in protestira proti temu, da Topalovič institucijo centralnega sekretariata, ki je samo administrativni organ, uporablja proti delavskim zbornicam. To je drugi slučaj, da centralno tajništvo del. zbornic v zvezi z ministerstvom ruši in uničuje del. zbornice. (Tudi s splitske del. zbornice se je isto zgodilo.) „Rad. Jedinstvo“ (list Milojkoviča, voditelja belgrajske grupe „Zedinjenja“) zahteva, da se kongres del. zbornic 24. oktobra bavi s tem vprašanjem in da krivce obsodi in kaznuje.

Ko to pišemo, še ne vemo, kaj je kongres del. zbornic sklenil in če je sploh o tem sklepal. „Delo“ in „Zedinjenje“ o tem seveda molčita, ker njihova protikomunistična kampanja bi bila oslABLjena, če bi morali konstatirati take zločine pri tistih, s katerimi se hočejo zediniti.

Odprto pismo

predsedniku Del. zbornice M. Čobalu

Ob priliki pogajanj radi redukcije v steklarni Zagorje dne 5. oktobra t. l. ste Vi M. Čobal, predsednik Del. zbornice, tudi prisostvovali razpravi, ter ob prisotnosti centralnega ravnatelja Stadelbauerja, zastopnika šefa R. Abel, ravnatelja Mecilovskega, zastopnika Delavske zbornice g. Goriškega ter zaupnikov strokovne organizacije steklarjev, stavili sledeče zahteve in dajali naslednje tirske nasvete zastopnikom firme Abel:

1. Gospod ravnatelj, starišine pustijo svoje sinove premestiti v Hrastnik, ker se bojijo, da bi postali pijanci. (Niste pa govorili, da jim v Hrastniku ni mogoče priti na svoj zaslužek.)

2. Zahtevali ste, da se premesti mlajše poročene z družinami, kljub temu, da vas je šef Abel večkrat opozoril, da nima v Hrastniku družinska stanovanja, pač pa so na razpolago samska stanovanja.

3. Ko ste uvideli, da vaši predlogi, označeni pod 1. in 2. nimajo podlage, ste zahtevali, da se dela 7 dni v 14 dneh. Ta predlog, g. Čobal, je firma organizaciji sama predložila. Proti temu se je organizacija borila vsled tega, ker smo zaupniki hoteli organizirati delo tako, da ne bi bil nihče vsled redukcije preveč prizadet.

4. Niste zagovarjali predlog organizacije, katerega smo podpisani zaupniki predložili, da bi vsi poročeni (halbpartnerji) in sedanji samostojni mojstri delali skupno v eni delavnici po dva (halbpart), kakor mi je v normalnem obratu. Pomočnike naj se pa pusti v Zagorju pri dnarskih poslih.

5. V I. točki ste odbijali, da bi se kdo preselil v Hrastnik. Potem ste pa predlagali centralnemu ravnatelju, naj enostavno izda povelje in predpiše 12 delavcem, da morajo iti v Hrastnik, s povdarkom: „Gospod ravnatelj, ako ne gredo lepim potom, se jim pa mora diktirati.“

6. Ker so se zaupniki protivili vašemu diktatu, navedenemu v točki 5., ste se še hujšega nasveta poslužili: „Gospod ravnatelj, ako nihče noče v Hrastnik, pa jih pustite delati 14 dni mesečno in v šestih mesecih, ko bodo dovolj goli in razstrgani, bodo sami začeli iskati dela in tudi sami bodo šli v Hrastnik.“ Celo na vse strani izkoriščajoči kapital je uvidel, da je vaš nasvet prereakcionaren.

7. Konečno ste zasigurali gospoda ravnatelja, da delegacija Del. zbornice pri takih zadevah ne bo več prisostvovala in zastopala delavstva pri takih sporih. G. ravnatelj se vam je ironično nasmejljal in odgovoril, pa vas on sploh ni zahteval (in tudi organizacija ne) in on tudi ne potrebuje Del. zbornice, pač pa da je to institut delavstva.

M. Čobal, vse govorice, katere je raznašalo rudarsko delavstvo o zasto-

